

2024-cü il sentyabrın 1-də keçirilmiş Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə növbədənkenar seçkilərdə vətəndaşların seçki hüququnu pozan hərəkətlərdən (hərəkətsizliklərdən) və qərarlardan şikayətlərin araşdırılması məqsədi ilə Mərkəzi Seçki Komissiyasının nəzdində yaradılmış ekspert qrupunun üzvü Bəxşeyiş Əsgərovun Mərkəzi Seçki Komissiyasına daxil olmuş 10 sentyabr 2024-cü il tarixli 72 sayılı müraciət üzrə

RƏYİ

Bakı şəhəri

13 sentyabr 2024-cü il

Mən, ekspert qrupunun üzvü Bəxşeyiş Əsgərov 2024-cü il sentyabrın 1-də keçirilmiş Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə (bundan sonra – Milli Məclis) növbədənkenar seçkilərdə 97 sayılı Tərtər – Ağdərə – Goranboy seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizəd Məcidzadə Şəhriyar Sərdar oğlunun Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına (bundan sonra – Mərkəzi Seçki Komissiyası) daxil olmuş 10 sentyabr 2024-cü il tarixli 72 sayılı müraciətini araşdıraraq müəyyən etdim:

Müraciət Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin (bundan sonra – Seçki Məcəlləsi) 112-ci və 112-1-ci maddələrinə və "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına və dairə seçki komissiyalarına seçki hüquqlarının pozulması ilə əlaqədar şikayət və müraciətlərin verilməsi və onlara baxılması qaydaları haqqında Təlimat"a uyğun tərtib edildiyindən və nəzərdə tutulan şikayət vermə müddətində verildiyindən Mərkəzi Seçki Komissiyasının nəzdində fəaliyyət göstərən ekspert qrupunun üzvü kimi tərəfindən icraata qəbul edilmiş və vətəndaşların seçki hüquqlarının daha səmərəli təmini prinsipi əsas götürülərək araşdırılmış, bu barədə rəy verilmişdir.

Ş.S.Məcidzadə müraciətində seçki günü 97 sayılı Tərtər – Ağdərə – Goranboy seçki dairəsinə daxil olan 62 seçki məntəqəsindən 12-də sərbəst müşahidə aparılmasına maneələr yaradıldığını, kabinələrə eyni anda iki seçicinin daxil olduğunu, dairə seçki komissiyasının bir sıra seçki məntəqələrində seçki qutularının şəffaf olmaması ilə bağlı heç bir araşdırma aparmadığını, bir sıra seçki məntəqələrində səsərin şəffaf sayılmadığını, səsərin sayılması zamanı elan olunan nəticələrlə Mərkəzi Seçki Komissiyasının rəsmi internet sahifəsində verilmiş nəticələrin uyğun gəlmədiyini, seçki qutularına birdən artıq bülletenin atıldığını, səsərin müşahidəçilərin müşahidəsi olmadan səsvermə otağından kənarında sayıldığını, səsvermənin nəticələrinə dair tərtib edilmiş protokolların nüsxəsi tələb edilsə də, onlara təqdim edilmədiyini, məntəqə seçki komissiyası sədrlərinin protokolların nüsxələrini təqdim etmədən məntəqəni tərk etdiklərini, səlahiyyəti olmayan şəxslərin seçki prosesinə müdaxiləsini, bir sıra seçki məntəqələrində baş vermiş pozuntuların dairə seçki komissiyası tərəfindən araşdırılmadığını və digər qanun pozuntularının olduğunu iddia edərək həmin seçki dairəsi üzrə səsvermənin nəticələrinin etibarsız sayılmasını, həmçinin dairə seçki komissiyasına eyni məzmunlu müraciəti ilə bağlı həmin dairə seçki komissiyası tərəfindən qəbul olunmuş qərarın ləğvini tələb etmişdir. O, müraciətinə bir ədəd elektron informasiya daşıyıcısı, 35 ədəd aktın və seçkilərin nəticələri haqqında dairə seçki komissiyasının protokolunun bir ədəd kserosurətini əlavə etmişdir.

Dairə seçki komissiyası qərarını onunla əsaslandırılmışdır ki, səsvermə günü 97 sayılı Tərtər – Ağdərə – Goranboy seçki dairəsinin 3, 4, 7, 8, 16, 18, 19, 20, 28, 33, 42 və 45 sayılı seçki məntəqələrində baş verməsi iddia olunan qanun pozuntuları təsdiqini tapmadığından, səsvermənin keçirilməsi və nəticələrin müəyyənləşdirilməsi zamanı seçicilərin iradəsini sərbəst şəkildə ifadə etməyə imkan verməyən qanun pozuntuları aşkar edilmədiyindən müraciət təmin olunmamışdır.

Araşdırma ilə bağlı müraciət etmiş namizədlə əlaqə saxlanılmış, araşdırma və

iclasda iştirak etmək, həmçinin digər hüquqlarının olması izah edilmiş, onun araşdırmada və Komissiyanın iclasında iştirakı təmin olunmuşdur.

Dairə seçki komissiyasından mübahisələndirilən qərarın çıxarılması üçün əsas olmuş sənədlər, o cümlədən səsvermə günü göstərilən seçki məntəqələrində tərtib olunmuş aktların əsilləri alınaraq araşdırma materiallarına əlavə edilmiş və təkrarən araşdırılmışdır. Dairə seçki komissiyasında aparılan araşdırma zamanı müşahidəçilərdən, eləcə də həmin seçki məntəqələrinin məntəqə seçki komissiyalarının üzvlərindən alınmış izahatlardan əlavə həmin seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış 2 namizəddən də izahatlar alınmışdır.

Müraciətin hərtərəfli və qərəzsiz araşdırılması məqsədilə səsvermə günü sosial şəbəkələrdə həmin seçki dairəsinin seçki məntəqələrində baş verməsi iddia edilən pozuntularla bağlı yayımlanmış görüntülərə, həmçinin müraciətə əlavə edilmiş bir ədəd elektron məlumat daşıyıcısına, seçki məntəqələri üzrə səsvermənin nəticələrinə dair protokollara və təqdim olunmuş aktlara baxış keçirilmiş, seçki subyektlərindən alınmış seçki sənədləri tədqiq edilərək müəyyən edilmişdir ki, səsvermə günü 97 sayılı Tərtər – Ağdərə – Goranboy seçki dairəsinin 3, 4 və 18 sayılı seçki məntəqələri istisna olmaqla, mübahisələndirilən digər seçki məntəqələrində baş verməsi iddia edilən qanun pozuntuları təsdiqini tapmamış, seçicilərin iradəsini müəyyənləşdirməyə imkan verməyən hallar aşkar edilməmişdir. Bu baxımdan dairə seçki komissiyası mübahisələndirilən qərarında əsasən düzgün nəticəyə gəlsə də, göstərilən seçki məntəqələrinə münasibətdə düzgün nəticəyə gəlməmişdir.

Belə ki, sosial şəbəkələrdə yayımlanan görüntülərə və təqdim olunmuş videomateriallara baxış keçirilməsi, digər seçki materiallarının və alternativ məlumat mənbələrindən əldə edilmiş məlumatların təhlili, həmçinin Ş.S.Məcizadənin dairə seçki komissiyası tərəfindən araşdırılmadığını iddia etdiyi, bir sıra seçki məntəqələrində baş verməsi iddia olunan qanun pozuntularının araşdırılması nəticəsində 3, 4 və 18 sayılı seçki məntəqələrində səsvermə zamanı bu və ya digər şəkildə seçkilərin nəticəsinə təsir edə biləcək qanun pozuntuları aşkar edilmişdir. Müəyyən edilmiş qanun pozuntuları seçki qanunvericiliyinin tələblərinə görə seçicilərin iradəsini müəyyənləşdirməyə imkan verməyən hal kimi qiymətləndirildiyindən qeyd edilən seçki məntəqələri üzrə səsvermənin nəticələrinin etibarsız hesab edilməsi üçün hüquqi əsaslar yaranmışdır.

Buna görə də 97 sayılı Tərtər – Ağdərə – Goranboy seçki dairəsinin 3, 4 və 18 sayılı seçki məntəqələri üzrə səsvermənin nəticələri etibarsız hesab edilməlidir.

Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 170.2-ci maddəsində göstərilir ki, dairə seçki komissiyası və ya Mərkəzi Seçki Komissiyası birmandatlı seçki dairəsi üzrə aşağıdakı hallarda seçkiləri etibarsız sayır:

- 170.2.1. səsvermə keçirilməsi və ya səsvermənin nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi zamanı seçki dairəsi üzrə yol verilən qanun pozuntuları seçicilərin iradəsini müəyyənləşdirməyə imkan vermədikdə;

- 170.2.2. birmandatlı seçki dairəsi üzrə səsvermə zamanı səsvermənin nəticələri etibarsız sayılmış seçki məntəqələrinin sayı həmin seçki dairəsində olan seçki məntəqələrinin ümumi sayının 2/5 hissəsindən çoxunu təşkil etdikdə və ya ləğv edildikdə, o şərtlə ki, həmin seçki məntəqələrində qeydə alınmış seçicilərin sayı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış seçicilərin ümumi sayının 1/4-dən çoxunu təşkil etsin.

Aparılan araşdırma nəticəsində müəyyən edilmişdir ki, 2024-cü il sentyabrın 1-də keçirilmiş Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə növbədənkenar seçkilərdə 97 sayılı Tərtər – Ağdərə – Goranboy seçki dairəsi üzrə səsvermənin nəticələri etibarsız hesab edilən seçki məntəqələrinin sayı seçki dairəsi üzrə seçki məntəqələrinin ümumi sayının 2/5 hissəsindən çoxunu, həmin seçki məntəqələrində qeydə alınmış seçicilərin sayı isə seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış seçicilərin ümumi sayının 1/4-dən çoxunu təşkil etmədiyindən, seçki dairəsi üzrə seçkilərin nəticələrinin etibarsız sayılması üçün hüquqi əsaslar yaranmamışdır.

Beləliklə, 97 sayılı Tərtər – Ağdərə – Goranboy seçki dairəsindən qeydə alınmış namizəd Ş.S.Məcizadənin müraciəti qismən təmin edilməli, həmin seçki dairəsinin 3, 4 və 18 sayılı seçki məntəqələri üzrə səsvermənin nəticələri etibarsız hesab edilməli, dairə seçki komissiyasının 8 sentyabr 2024-cü il tarixli 30/144 sayılı qərarı 3, 4 və 18 sayılı seçki məntəqələrinə aid hissədə ləğv edilməli, digər hissələrdə dəyişdirilmədən saxlanılmalıdır.

Yuxarıda göstərilənləri əsas götürərək, Mərkəzi Seçki Komissiyası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 28.2-ci, 112-ci, 112-1-ci, 170-ci maddələrinə əsasən **r ə y ə g ə l d i m:**

1. 2024-cü il sentyabrın 1-də keçirilmiş Milli Məclisə növbədənənar seçkilərdə 97 sayılı Tərtər – Ağdərə – Goranboy seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizəd Məcizadə Şəhriyar Sərdar oğlunun 10 sentyabr 2024-cü il tarixli 72 sayılı müraciəti qismən təmin olunsun, seçki dairəsinin 3, 4 və 18 sayılı seçki məntəqələri üzrə səsvermənin nəticələri etibarsız hesab edilsin.

2. Dairə seçki komissiyasının 8 sentyabr 2024-cü il tarixli 30/144 sayılı qərarı 3, 4 və 18 sayılı seçki məntəqələrinə aid hissədə ləğv edilsin, digər hissələrdə isə dəyişdirilmədən saxlanılsın.

3. Rəy qəbul edildiyi andan 18 saatdan gec olmayaraq dərc olunsun (internet saytına yerləşdirilsin) və surəti müraciət etmiş şəxsə göndərilsin.

Ekspert qrupunun üzvü

Bəxşeyiş Əsgərov